

นายสวัสดิ์ ดวงรัตนหริ

วันเข้างาน 16 เมษายน 2522

30 ต.ค.52 - 30 ก.ย.56 หัวหน้าฝ่ายจัดการสวนป่า สำนักส่งเสริมและพัฒนาไม้เศรษฐกิจภาคเหนือบน

1 ต.ค.56 - 14 ต.ค.57 หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคเหนือบน

15 ต.ค.57 - 29 ธ.ค.58 หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป สถาบันคชบาลแห่งชาติ ในพระอุปถัมภ์ฯ

30 ธ.ค.58 - 30 ก.ย.59 ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ

1 ต.ค.59 - 30 มิ.ย.60 ผู้อำนวยการสำนัก สถาบันคชบาลแห่งชาติ ในพระอุปถัมภ์ฯ

1 ก.ค.60 - ปัจจุบัน ผู้อำนวยการสำนัก ประจำสถาบันคชบาลแห่งชาติ ในพระอุปถัมภ์ฯ

18 สิงหาคม 2560

ผมเริ่มทำงานที่องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) ตั้งแต่ปี 2522 สมัครเข้าทำงานในวันที่ 16 เมษายน 2522 ซึ่งตอนนั้นผมเรียนจบก็มุ่งไปที่ อ.อ.ป. เลยตั้งแต่ยังไม่ได้รับ Transcript (ใบแสดงผลการเรียน) ในใจผมคิดแต่ว่าอยากมาทำงานที่ อ.อ.ป. เต็มที่แล้ว

ด้วยเพราะได้รับแรงกระตุ้นจากท่านอาจารย์อำนวยการ (ศาสตราจารย์ ดร.อำนวยการ คอวนิช อดีตผู้อำนวยการอ.อ.ป.) ท่านให้เกียรติเป็นอาจารย์พิเศษในวิชาการทำไม้(Logging) ที่คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในขณะที่ผมเรียนอยู่ ตอนนั้นระหว่างที่ท่านสอน ท่านได้ชวนพวกเรา ว่าเรียนจบแล้วให้ไปอยู่ อ.อ.ป. ด้วยกัน รวมทั้งท่านยังได้พาพวกเราไปดูการปฏิบัติงานด้านต่างๆของ อ.อ.ป. ทั้งภาคเหนือ และภาคใต้ พอผมได้เห็นการทำงานของ อ.อ.ป. แล้ว จึงเกิดความประทับใจ ดังนั้นพอเรียนจบก็มาสมัครที่นั่นทันที และ ไม่ได้คิดอยากไปที่ไหนเลย

ตอนนั้นผมเริ่มงานที่ อ.อ.ป. ในตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้าสวนป่า ขณะนั้นตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้างานสวนป่ายังว่างอยู่หลายสวนป่า เจ้าหน้าที่อ.อ.ป. แจ้งว่าอยากไปอยู่สวนไหนภาคไหนก็เลือกเลย และเนื่องจากภูมิลำเนาผมเป็นคนกรุงเทพฯ ซึ่งเราทำงานตรงนี้ต้องเข้าใจสภาพการทำงานว่าเมื่อเรียนวนศาสตร์มาเราต้องมีชีวิตการทำงานที่คลุกคลีอยู่ในป่าเป็นธรรมดา จึงอยากทำงานที่ต่างจังหวัดบ้าง ดังนั้นการที่ผมจะไปอยู่สวนป่าไหนก็ต้องไกลบ้านเหมือนกัน จึงเลือกไปทำงานที่จังหวัดแพร่ เป็นแห่งแรก

สมัยนั้นรุ่นผมเข้ามาทำงานที่ อ.อ.ป. นั้น มาพร้อมกันยี่สิบกว่าคนเห็นจะได้ แต่เมื่อเวลาผ่านไปสักพัก เพื่อนที่อยู่สวนป่าทางใต้จะลาออกกันเยอะพอสมควร อาจเป็นเพราะปัญหาตอนนั้นพื้นที่ทางใต้ค่อนข้างรุนแรง มีเรื่องการก่อการร้าย และคอมมิวนิสต์ ผู้ปฏิบัติงานด้านสวนป่าเค้ายืนในพื้นที่ตลอด 24 ชม. ทำให้จะเจอแรงกดดันหลายด้าน ทั้งจากทางการและจากผู้ก่อการร้าย อย่างเพื่อนผมบางคนเล่าว่า กลางวันเชิญธงชาติไทยขึ้นเสา กลางคืนนี้ต้องชักธงของพรรคคอมมิวนิสต์ขึ้นแทน มิเช่นนั้นเค้ายืนในพื้นที่ไม่ได้ บางครั้งถูกเรียกค่าคุ้มครองเป็นพวกเสี้ยมต่างๆ คนในสวนป่าเราก็กังวลใจ ถ้าไม่ให้ก็จะอยู่กันไม่ได้จะถูกคุกคามเอา แต่ถ้าให้ทางการรู้ก็จะถูกเรียกเข้าพบ หว่าเราเป็นแนวร่วม คอยให้ความช่วยเหลือพรรคคอมมิวนิสต์อีก พนักงานบางคนถึงอยู่กันไม่ได้ การทำงานมันลำบาก ไม่รู้จะอยู่ฝ่ายไหนเลยพากันลาออกไป กอปรกับช่วงนั้นกรมป่าไม้เปิดสอบกันพอดี เค้ายิ่งลาออกไปสอบกรมป่าไม้กันมาก

ชีวิตคนที่ทำงานในสวนป่าเมื่อก่อนค่อนข้างทรหด ต้องมีความอดทน ไปกินไปนอนอยู่ในสวนป่า ซึ่งการเริ่มปลูกสร้างสวนป่านั้นก็เปรียบเหมือนไปแย่งพื้นที่ที่ชาวบ้านค้าบกรุกถือครองไว้เพื่อเอาพื้นที่ป่าสงวนที่รับผิดชอบไปปลูกสร้างสวนป่า เหมือนเราไปแย่งเค้ามันเลยเกิดความขัดแย้งขึ้น แต่พื้นที่ทางเหนือที่ผมประจำอยู่นั้น การทำงานถือว่าง่ายกว่าภาคอื่น ถ้าเทียบกับทางภาคใต้และอีสานที่ค่อนข้างจะต้องต่อสู้กับแรงต้านพอสมควร และผู้ช่วยหัวหน้าสวนป่านั้นเป็นเด็กจบใหม่ไฟแรง อยากทำงานอยากไปบุกเบิกพื้นที่เพื่อปลูกป่า พอเกิดความขัดแย้งกับคนในพื้นที่จึงเกิดความยากลำบากในการทำงาน เป็นเหตุผลที่ทำให้เพื่อนๆ ในสวนป่าส่วนหนึ่งเลือกที่จะลาออกไปอยู่กรมป่าไม้กัน

สำหรับตัวผมนับตั้งแต่วันที่ 16 เมษายน 2522 ที่เริ่มทำงานที่ อ.อ.ป. ผมไม่เคยคิดอยากออกไปไหนเลย เพราะผมรู้สึกว่าชีวิตการทำงานที่ อ.อ.ป. มีความสุข เป็นสิ่งท้าทายสำหรับเด็กจบใหม่อย่างผม ชีวิตการทำงานของผมส่วนใหญ่วนเวียนอยู่ทางภาคเหนือ ทำงานด้วยความสนุก ในแต่ละวันผ่านไปอย่างมีความสุข อาจจะมีปัญหาบ้างเป็นเรื่องปกติ มีบางช่วงที่ อ.อ.ป. ขาดสภาพคล่อง ขาดเงินลงทุนในการปลูกสร้างสวนป่า เลยมีนโยบายในการลดคนที่อยู่สวนป่า โดยการกระจายออกไปตามพื้นที่ต่างๆ ตอนนั้นส่วนใหญ่จะไปอยู่เขื่อนเขาแหลม โดยในขณะนั้นกำลังมีการก่อสร้างเขื่อนเขาแหลมซึ่งจะต้องมีการทำไม้ออก ส่วนตัวผมนั้นได้รับผลกระทบจากปัญหาการขาดสภาพคล่องตอนนั้นโดยการได้ไปอยู่เป็นพนักงานไม้ของกลาง ที่จังหวัดน่านประมาณ 6 เดือน แล้วจึงได้ไปเป็นผู้ช่วยหัวหน้างานสวนป่าที่สวนป่าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

ชีวิตในการทำงานในสวนป่านั้น ถือว่าเป็นงานที่ชอบ ผมสามารถทำงานได้ตามที่ใจเรามุ่งหวัง สามารถเอาความรู้ที่เรียนมา บวกกับความตั้งใจ ไปบุกเบิกทางด้าน การปลูกสร้างสวนป่า เรียกได้ว่าได้ทำตามอย่างที่วาดฝันไว้เลยทีเดียว นับว่าการได้เดินตามรอยท่านอาจารย์อำนวย เป็นประสบการณ์อันล้ำค่าในชีวิตของผม โดยนำคำสอนและข้อคิดของท่านมาใช้ในการทำงานและการใช้ชีวิต ผมยังจำได้ที่ท่านสอนว่าเงินเดือนที่ อ.อ.ป. ให้นั้น (สมัยปี 2522) ถ้าเราไม่ฟุ้งเฟ้อ รู้จักคิดรู้จักใช้ เราจะสามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้อย่างแน่นอน ยกเว้นเราจะไปฟุ้งเฟ้อเอง ไปเที่ยวบาร์เที่ยวท์คลับบ่อยๆ มันก็อยู่ไม่ได้ ดังนั้นเราควรอยู่อย่างพอประมาณ รู้จักประหยัดเก็บหอมรอมริบ เราก็จะอยู่ได้นั่นเอง โดยส่วนตัวผมนั้นประทับใจในตัวท่านอาจารย์อำนวยเป็นทุนอยู่แล้ว ดังนั้นเวลาท่านสอนอะไรมา ผมก็จะคิดตามและนำมาปรับใช้ตลอด ทำให้อยู่ได้อย่างสงบสบายไม่ต้องดิ้นรนไปไหนอีกแล้ว

ตั้งแต่สมัยที่ผมเข้ามาทำงานที่ อ.อ.ป. ใหม่ๆ มักจะได้ยินคำสບประมาณว่า อ.อ.ป. อาจจะดำเนินกิจการอยู่ได้อีกไม่นานคงต้องถูกยุบไป ในใจผมได้แต่คิดว่าไม่เป็นไร หากวันนั้นจะมาถึงจริงๆ ผมก็อยากจะทำงานอยู่ร่วมหัวจมท้ายกับพี่น้อง อ.อ.ป. ไปจนสุดปลายทาง อยากจะอยู่ร่วมรับรู้รสชาติแล้วหากองค์กรไปไม่รอดมันจะเป็นอย่างไร ผมเคยคุยกับเพื่อนใน อ.อ.ป. คนหนึ่งที่อยู่ทางใต้ เพื่อนคนนั้นบอกกับผมว่าไม่เป็นไรเราก็อยู่ไป ถ้าเค้าเจ๊งเราจะขออิฐไว้ก่อกองไฟ อาจเป็นก้อนอิฐตามหลังคาหรืออาคารของ อ.อ.ป. ไว้เป็นที่ระลึกสักก้อน ว่าเราเคยทำงานที่นี่ แต่ทุกวันนี้ อ.อ.ป. ก็ยังอยู่มาจนถึงวันนี้ เพียงแต่ว่าอาจจะมีติดขัดเป็นช่วงๆ แต่เราก็ผ่านไปได้ เพราะพวกเราร่วมแรงร่วมใจกันฝ่าฟัน

สมัยก่อนนั้น เราต้องเข้าใจว่าสังคมภายนอกยังมอง อ.อ.ป. เราในด้านลบ ภาพพจน์เรายังไม่ค่อยดี เข้าใจผิดว่าเราหากินกับป่าไม้ หากินกับทรัพยากรธรรมชาติ ภาพพจน์เราก็เลยไม่ค่อยดี มองว่าหน่วยงานเราตัดไม้ทำลายป่า ซึ่งตรงจุดนี้นั้นเป็นแรงกระตุ้นให้พวกเราต้องตั้งใจทำงาน และร่วมแรงร่วมใจกันเป็นกระบอกเสียงให้สังคมรู้ว่าเรามีการปลูกสร้างสวนป่า เราเป็นผู้สร้างไม่ใช่ผู้ทำลาย นับตั้งแต่ท่านอาจารย์อำนวยการโครงการปลูกสร้างสวนป่าไว้ตั้งแต่ปี 2511 ท่านริเริ่มโครงการนี้ไว้โดยเอาเงินส่วนหนึ่งจากรายได้ของ อ.อ.ป.ไปลงทุนปลูกสร้างสวนป่าไว้จนมีทุกวันนี้ ถ้าในปี 2511 อาจารย์อำนวยการไม่ได้วางโครงการตรงนี้ไว้ตอนนี้เราคงอยู่กันลำบาก ยิ่งนโยบายของรัฐบาลในการปิดป่าเมื่อปี 2532 นั้น ได้ส่งผลกระทบกับ อ.อ.ป. ถือเป็นวิกฤตครั้งสำคัญของ อ.อ.ป. เลยก็ว่าได้ ถ้าไม่มีสวนป่าที่ท่านอาจารย์อำนวยการริเริ่มโครงการปลูกสร้างไว้ในวันนั้น เราอาจไม่อยู่รอดถึงทุกวันนี้ได้

เมื่อเดือนที่ผ่านมา คณะเจ้าหน้าที่จากสาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า หากเทียบกับอ.อ.ป. คือ อ.อ.ป.ประเทศพม่า ได้เดินทางศึกษาดูงานและเยี่ยมชมกิจการของ อ.อ.ป. ที่สถาบันคชบาลแห่งชาติ ในพระอุปถัมภ์ฯ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาในการปลูกสร้างสวนป่า และการทำอุตสาหกรรมไม้ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า รวมถึงดูงานศูนย์ช่างว่าการบริหารจัดการช้างอย่างเป็นระบบได้อย่างไร เพราะรัฐวิสาหกิจที่พม่ามีช้างในความดูแลอยู่หลายพันเชือกเยอะกว่าเรามาก กอปรกับมีข่าวว่ารัฐบาลพม่าอาจมีนโยบายปิดป่าสัมปทานไม้ จะไม่ให้ทำไม้เหมือนกับปัญหาที่ อ.อ.ป. เราเคยประสบมาในอดีต เคื่อก็มีความกังวลใจว่าองค์กรจะอยู่ได้อย่างไร ก็เลยมาดูงานที่ อ.อ.ป. ว่าทำงานกันอย่างไรถึงผ่านเหตุการณ์วิกฤตในหลายๆ ครั้งมาได้ ปรากฏว่าเคื่มาดูเราแล้วเคื่มาคิดได้ว่าสถานการณ์ขององค์กรเคื่มาลำบาก เพราะว่าองค์กรไม่เคยมีการคิดริเริ่มที่จะปลูกป่าเลย ไม่มีการปลูกสร้างสวนป่าเศรษฐกิจไว้เผื่ออนาคตที่จะต้องปิดป่าเลย ซึ่งผิดกับของ อ.อ.ป. ที่เรามีท่านศาสตราจารย์ ดร.อำนวยการ คอวนิช และผู้บริหารในสมัยนั้นที่มีวิสัยทัศน์มองไปข้างหน้า จึงได้ดำเนินการริเริ่มโครงการปลูกสร้างสวนป่าไว้ นับว่าเป็นโชคดีของเราที่มีผู้บริหาร มีวิสัยทัศน์ที่วางรากฐานที่มั่นคงให้ อ.อ.ป. จนถึงทุกวันนี้

ผมเคยได้ยินมา ว่าช่วงนั้นที่ท่านอาจารย์อำนวยการท่านมีความคิดที่จะปลูกสร้างสวนป่าพนักงานบางท่านของ อ.อ.ป.ในยุคนั้นไม่เข้าใจว่าจะปลูกทำไม ในเมื่อต้นไม้ในป่ามีเยอะแยะ เพราะสมัยก่อน (ก่อนปี 2511) ป่าไม้ยังอุดมสมบูรณ์อยู่มาก พนักงานอ.อ.ป.บางคน จึงมองไม่เห็นความจำเป็นในการปลูกสร้างสวนป่าแต่อย่างใด แต่ท่านอาจารย์อำนวยการท่านมีวิสัยทัศน์อันกว้างไกล มองเห็นถึงประโยชน์ของสวนป่าในอนาคต ท่านจึงริเริ่มโครงการนี้ ไม่ว่าจะมีคนไม่เห็นด้วยอย่างไร ท่านก็ยึดมั่นในอุดมการณ์ เดินหน้าโครงการปลูกสร้างสวนป่าอย่างเต็มที่ เร่งสร้างขวัญกำลังใจให้พนักงานในสวนป่าในสมัยนั้นทุกทางที่ทำได้ ตัวอย่างเช่น สวนป่าไหนไม่มีไฟฟ้า ท่านก็จัดหาเครื่องปั่นไฟให้ ไม่มีน้ำกินน้ำใช้ท่านก็ดำเนินการขุดสระให้ เป็นต้น อะไรที่ติดขัดท่านหาให้หมด เพื่อให้หัวหน้าสวนป่าและพนักงานสามารถดำรงชีวิตอยู่ในพื้นที่ให้ได้ เพราะถ้าทีมงานปลูกสร้างสวนป่าซึ่งเสมือนเป็นทัพหน้าไม่สามารถอยู่ในพื้นที่ได้ การปลูกสร้างสวนป่าก็จะไม่ประสบความสำเร็จนั่นเอง

สมัยก่อนเวลาท่านอาจารย์อำนวยการไปเยี่ยมเยียนสวนป่า ท่านจะไม่รบกวนใคร ไม่ต้องมีพิธีรีตองอะไร ท่านไม่เคยรบกวนกินข้าวสวนป่าเลย มีแต่ท่านจะเอาขนมของกินไปให้ เอาความรู้ไปสอน ไปแนะนำ ไปให้กำลังใจเรา แล้วท่านก็กลับ ทำให้ทุกคนเกิดความประทับใจ และเกิดกำลังใจในการทำงานตามอุดมการณ์ต่อไป

ส่วนเรื่องการทำงานของผมที่ศูนย์ชำนัน ก่อนหน้านี้ผมอยู่โครงการหลวงบ้านวัดจันทร์มาก่อน แล้ว ถึงได้ย้ายมาทำงานที่ศูนย์ชำนัน เมื่อก่อนศูนย์ชำนันเป็นเพียงแค่ระดับส่วน เป็นโครงการศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยขึ้นอยู่ภายใต้ฝ่ายทำไม้ภาคเหนือ ผมเรียนทางด้านป่าไม้ เรื่องชำนันผมก็ไม่มีความรู้มาก่อน แต่เมื่อได้รับโอกาสได้ย้ายมาเป็นหัวหน้างาน ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย ผมก็ตั้งใจทำงานศึกษาหาข้อมูล พยายามเรียนรู้ และจัดระบบที่ศูนย์ชำนันอยู่ 3 ปี ทดลองเอาระบบการทำงานของสวนป่า มาใช้ที่ศูนย์ชำนัน ตอนนั้น ผมเป็นหัวหน้างานอยู่ 6 ปี ช่วงนั้นสนุกกับการทำงานมาก สมัยก่อนงบรัฐยังไม่มี มีแค่บ.อ.บ. กับเงินบริจาค ตอนนั้นยังไม่ได้เป็นสถาบันคชบาลแห่งชาติ ในพระอุปถัมภ์ฯ เหมือนทุกวันนี้ เป็นแค่โครงการขึ้นอยู่ภายใต้ฝ่ายทำไม้ภาคเหนือ เวลาทำอะไรขัดข้องก็ต้องทำเรื่องไปขอกับทางฝ่าย เช่น เรื่องคน เรื่องยานพาหนะ เป็นต้น เรียกว่า อะไรช่วยตัวเองได้ก็ช่วยกันไป ยกตัวอย่างเช่น อาหารช้างตอนนั้นเราไม่มีงบซื้อ ทุกๆวัน ตอบบายควาญช้างต้องไปเกี่ยวหญ้าให้ช้างกิน ต้องขับรถกระบะวิ่งไปเกี่ยวหญ้าตามท้องที่ต่างๆ ตอนนั้นบ้านไหนในลำปางต้องการถางสวน ล้มสวน เราก็จะอาสาเข้าไปช่วย ขอให้แจ้งมา ทางศูนย์ชำนันเราจะไปช่วยเพื่อแลกกับต้นกล้วย ใบตอง ใบหญ้า ทางมะพร้าว กลับมาให้ช้างเรากิน ตอนนั้นการทำงานถึงจะลุ่มๆดอนๆ เหนื่อยก็จริง แต่พวกเราทำงานอย่างมีความสุขมาก ช่วยกันทำงานเหมือนพี่น้อง เหมือนเป็นบ้านตัวเอง ผมอยู่ศูนย์ชำนัน 6 ปี ไม่ได้กลับบ้านเลย ขนาดบ้านอยู่แค่เชียงใหม่ เพราะทำงานเพลิน มีอะไรมาให้เราคิดต่อยอดตลอด จนเวลาผ่านไปทุกวันนี้ ศูนย์ชำนันมีพนักงานเพิ่มขึ้น มีผู้คนหมุนเวียนเปลี่ยนกันมาช่วยกันพัฒนา ช่วยสร้างศูนย์ชำนันจนเติบโต นับเป็นความภาคภูมิใจอีกอย่างหนึ่งในชีวิตผมเช่นกัน

สิ่งที่ฝากเด็กให้รุ่นใหม่หรือคนที่มารับหน้าที่แทนผมได้คิดและนำไปปฏิบัติคือ อยากให้รักองค์กรและช่วยกันพัฒนาองค์กร อย่าเอาตัวเองไปเปรียบเทียบกับที่อื่นให้เกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ หากจะเปรียบเทียบกับก็ให้เปลี่ยนเป็นแรงผลักดันในการพัฒนาตนเอง อยากให้มองว่า อ.บ. เป็นบ้าน เราอยากให้บ้านเราเป็นอย่างไร เราก็ช่วยกันสร้าง ช่วยกันดูแลบ้านเราให้น่าอยู่ ให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป และอยากฝากเรื่องความประหยัดและความอดทน ผมสังเกตว่าเด็กรุ่นใหม่สมัยนี้ค่อนข้างจะฟุ้งเฟ้อ อยากให้มีความประหยัด รู้จักใช้เงินแต่พอดี ถ้าตัวเราไม่ลำบากไม่มีหนี้สินล้นพ้นตัวแล้ว เราก็จะทำงานอย่างสบายใจ นอกจากนี้ยังต้องช่วยกันประหยัดทรัพยากรของส่วนรวมด้วย องค์กรเราจะประหยัดเงินได้อีกเยอะ ถ้าเราช่วยกันๆ ขอให้ทุกคนตั้งใจและอดทนทำงาน ยึดมั่นในอุดมการณ์ ให้พวกเราภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของ อ.บ. ภูมิใจว่าเราทำงานแบบปิดทองหลังพระ ทำเพื่อประเทศชาติและสิ่งแวดล้อม แม้คนอื่นจะ 모르แต่พวกเราอย่าย่อท้อ ช่วยกันทำงานเพื่อ อ.บ. จะได้อยู่คู่ประเทศไทยสืบไปถึงรุ่นลูกรุ่นหลานเรา

สุดท้ายนี้ ในการทำงานย่อมมีอุปสรรค เป็นเรื่องปกติ อุปสรรคบางอย่างอาจทำให้เราเกิด
ความท้อแท้ถดถอย ในส่วนของผม เมื่อเกิดความท้อแท้ เปื้อหน่าย ได้อาศัยบทกลอนบทนี้ ไว้คอยปลุกปลอบ
ให้กำลังใจ เป็นบทกลอนที่อาจารย์เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ กวีซีไรต์ ได้ประพันธ์ไว้ คือ

“..... เป่าเถ้าที่จวนมอด ระวังบัวดมิวายแสง
เปลวเพลิงจากเริงแรง เป็นเปลวลุกขึ้นโลมลาม
ผูกไผ่ที่ละไผ่ ไปเป็นแพสะพานข้าม
ผูกข้อต่อตาตาม ไปเป็นต้นตระหง่านตรง
เรียงจุดทีละจุด เป็นเส้นสุดเป็นทรวดทรง
จดเจตนาจง จำเนียรจนากวี
จากใจมาใส่ใจ จึงต่อใจเป็นไมตรี
ความดีต่อความดี ประดับโลกให้งดงาม